

Handläggare
Sebastian Björk
Telefon: 08-50833847

Till
Utbildningsnämnden
2026-02-19

Slakthusområdet - Ny grundskola

Återtagande av inriktningsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden återtar inriktningsbeslutet fattat 18 mars 2021 om nybyggnation av grundskola i Slakthusområdet.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har planerat att uppföra en ny grundskola inom Slakthusområdet i Johanneshov. Utbildningsnämnden fattade ett inriktningsbeslut i ärendet 2021.

Mot bakgrund av stadens befolkningsprognos och ett sjunkande antal barn i grundskoleålder bedömer utbildningsförvaltningen att behovet av en ny grundskola inom Slakthusområdet i nuläget inte är aktuellt.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden återtar inriktningsbeslutet fattat 18 mars 2021 om nybyggnation av skola i Slakthusområdet.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med SISAB (Skolfastigheter i Stockholm AB) bedrivit ett utredningsarbete för byggandet av en grundskola för cirka 900 elever i årskurserna F–9 i etapp 1 i Slakthusområdet Kylfacket 1 med flera i stadsdelen Johanneshov (detaljplan 2017–02397), med ett initialt färdigställande 2029. Bakgrunden till projektet var ett behov av elevplatser i grundskolan kopplat till planerad nybyggnation av cirka 4000 bostäder i Slakthusområdet. I enlighet med dåvarande planering (2021) skulle färdigställande av bostäder i Slakthusområdet ske i etapper mellan åren 2024–2030.

Utbildningsförvaltningens behovsbedömning för antalet nya elevplatser byggde vid denna tidpunkt på ett antagande om att det tillkommer 0,5 nya grundskoleelever per nybyggd lägenhet.

Utbildningsnämnden fattade inriktningsbeslut i ärendet den 18 mars 2021 (dnr. 2.6.3–400/2016). Kommunstyrelsens ekonomiutskott godkände nämndens begäran den 2 mars 2022.

Kommunfullmäktige godkände detaljplanen för etapp 1 i Slakthusområdet Kylfacket 1 med flera i stadsdelen Johanneshov (dnr. KS 2020/1693) den 12 april 2021. Av planbeskrivningen framgår det att tomten för grundskolan också möjliggör parkering under mark. En förutsättning för projektet var därför den markanvisning som Stockholm Stads Parkering AB erhållit för parkeringsgarage. Enligt krav från Stockholm stad skulle skolan byggas ovanpå parkeringsgaraget som utgör källarplan för skolbyggnaden. Att skolan skulle byggas över ett parkeringsgarage utgjorde en förutsättning för skolbyggnadens konstruktion. Detta har inneburit att inriktningsbeslut och beställning av förslagshandling har behövt ske tidigare än normalt eftersom de har behövt ligga i fas med utredningar av garaget. Fastigheterna separeras genom en 3d-fastighetsindelning. Delar av skolans teknikutrymmen förläggs dock i källarplan och upplåts med servitut till SISAB:s fastighet.

Den planerade skolbyggnadens totala bruksarea var på cirka 11 000 kvm. Tomtens beskaffenhet innebar att skolbyggnadens fotavtryck begränsas för att maximera friytan vilket har inneburit en byggnad i upp till fem våningar. Trots detta skulle skolgården ha en begränsad friyta om totalt 5800 kvm, vilket för en skola med 900 elever ger en friyta på cirka 6,5 kvm/elev.

Ekonomi

Utbildningsnämndens inriktningsbeslut 2021 byggde på en uppskattad projektkostnad om cirka 486 mnkr med en tillkommande hyra år ett om cirka 25,7 mnkr.

Utbildningsförvaltningens hittills nedlagda kostnader uppgår till totalt cirka 17,2 mnkr och utgörs av utredningskostnader (inklusive detaljplan) om cirka 8 mnkr samt kostnaden för förslagshandlingen om cirka 9,2 mnkr. Dessa kostnader direktfakturerades mellan åren 2018–2024. Ökade kostnader som härrör från samplaneringen av garaget ska inte belasta utbildningsförvaltningen. I enlighet med markanvisningsavtalet bygger lösningen på kostnadsneutralitet gentemot SISAB där Stockholm parkering AB står för alla eventuella merkostnader som tillkommer av att skolan skulle underbyggas av garaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med grundskoleavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 10 februari 2026. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 11 februari 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I utbildningsförvaltningens lokalförsörjningsplan för 2026–2028 med framåtblick till 2045 har förvaltningen redovisat ett förändrat behov jämfört med vad som gällde vid tiden då inriktningsbeslutet fattades. Flera faktorer såsom uppskjutna bostadsplaner, minskat barnafödande och minskad inflyttning har sammantaget inneburit en revidering av stadens befolkningsprognos och förvaltningens behovsanalys. Förvaltningen räknar i första hand med ett minskat behov av elevplatser i stadsdelsområdet fram till 2034. För närvarande kan förvaltningen inte påvisa ett behov av en ny skola i Slakthusområdet innan 2045.

Behovsanalys

Befolkningsprognosen från 2025 visar att antalet barn och unga i åldern 6–15 år minskar inom stadsdelsområdet Enskede-Årsta-Vantör fram till 2034. Minskningen får konsekvenser för behovet av elevplatser i utbildningsförvaltningens planering, både i närtid och på längre sikt.

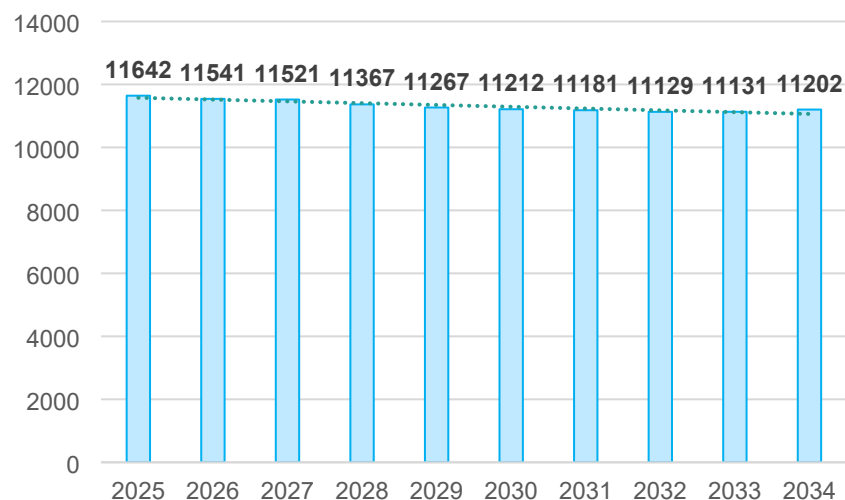

Diagram 1. Barn och unga 6–15 år i Enskede-Årsta-Vantör.

Antalet elever i kommunala grundskolor inom stadsdelsområdet Enskede-Årsta-Vantör uppgår 2025 till knappt 8800 medan antalet kommunala elevplatser i grundskolan under samma år uppgår till drygt 10 800. Detta ger sammantaget ett överskott för 2025 på cirka 2000 kommunala elevplatser inom stadsdelsnämndsområdet (se diagram 2).

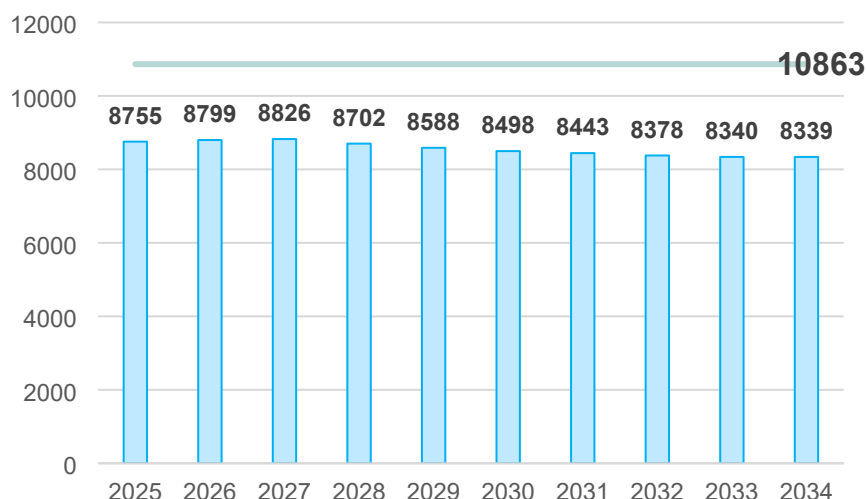

Diagram 2. Elevantal i kommunala grundskolor (blå staplar) samt antal kommunala elevplatser (grön linje) Enskede-Årsta-Vantör.

Fram till 2034 räknar utbildningsförvaltningen med att antalet elever i kommunala grundskolor inom Enskede-Årsta-Vantör fortsätter att minska. För förvaltningen innebär detta att det finns ett behov av att se över antalet befintliga elevplatser i grundskolan för att undvika ett alltför stort platsöverskott.

Befolkningsutvecklingen i Enskede-Årsta-Vantör under perioden 2035–2045 är beroende av den framtida bostadsbyggnationen och framför allt kopplad till de större exploateringsområdena kring Årstafältet och Slakthusområdet. Befolkningsprognosen visar att antalet barn och unga 6–15 år under perioden 2035–2045 ökar med drygt 1400 individer, vilket är ett trendbrott jämfört med perioden 2025–2034. Detta förutsätter dock en fortsatt relativt hög utbyggnadstakt. Givet att dagens pendlingsmönster är konstant över tid samt att andelen elever i kommunala respektive fristående skolor kvarstår ger detta ett tillskott av drygt 1000 elever i kommunala skolor i Enskede-Årsta-Vantör. Utbildningsförvaltningens bedömning är att antalet elever inom stadsdelsnämndsområdet överstiger dagens nivåer någon gång i början av 2040-talet.

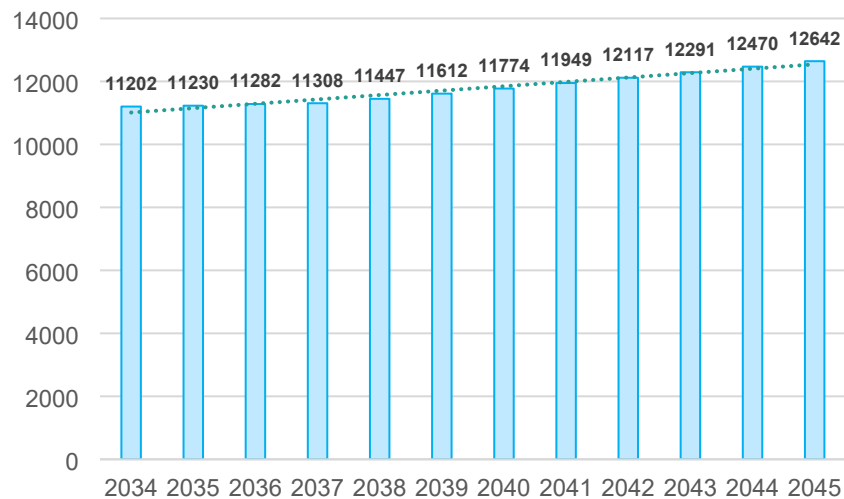

Diagram 3. Barn och unga 6–15 år i Enskede-Årsta-Vantör.

Utbildningsförvaltningen gör bedömningen att den förväntade befolkningsökningen ger ett behov av ytterligare en grundskola i Enskede-Årsta-Vantör perioden 2035–2045. Inom den nuvarande planeringen finns tre möjliga skoltomter, två på Årstafältet och en i Slakthusområdet, varav två har färdiga detaljplaner (Årstafältet etapp 2/3 och Slakthusområdet etapp 1). Hur nya grundskolor bör placeras är beroende av olika faktorer: omfattningen av den planerade bostadsbyggnationen inom ett specifikt område, det geografiska läget i förhållande till den redan befintliga skolstrukturen och principen gällande en skola nära hemmet.

Utbildningsförvaltningens utgångspunkt är, utifrån ovan nämnda faktorer, att en skola inom Årstafältet behöver färdigställas i ett tidigare skede än vad en skola i Slakthusområdet behöver färdigställas. Detta eftersom det finns flera befintliga skolor på ett lämpligt avstånd från Slakthusområdet än vad det gör från Årstafältet. Förvaltningen bedömer att staden genom dessa redan befintliga skolor kan tillgodose en skola nära hemmet för nyinflyttade elever i Slakthusområdet. För elever i årskurs F-3 innebär en skola nära hemmet att det finns en skola inom cirka två kilometer från bostaden. Figur 1 visar befintliga kommunala skolor inom en radie av två kilometer från Slakthusområdet.

Figur 1. Kommunala skolor inom cirka 2 km från Slakthusområdet.

Konsekvenser och risker

Om förvaltningen avbryter projektet minskar risken för överetablering av elevplatser, att avbryta projektet får dock vissa följdverkningar.

Hur tomten fortsättningsvis ska nyttjas är i nuläget oklart. Detaljplanen medger i dagsläget inte någon annan användning än skola. Genomförandetiden för detaljplanen är fem år (fram till 2026). Överenskommelse om exploatering förfaller den 31 december 2027. Avtalet är dock villkorat med att genomförandebeslut måste vara fattat. Om avtalet löper ut kan detta medföra att det behöver omförhandlas med nya villkor. Utbildningsförvaltningen vill fortsatt förbehålla sig rätten att möjliggöra skoletablering om behovet uppstår i framtiden.

Om skolan ska byggas i ett läge där omgivande kvarter redan är uppförda kan detta försvåra byggetableringar. SISAB bedömde i en utredningsrapport (2021) att detta kunde ge ett påslag på cirka 3–5 mnkr (beräknat utifrån 2021 års prisnivå).

Om Stockholm parkering AB väljer att gå vidare med byggnation av parkeringsgaraget behöver bolaget ta höjd för att garagets konstruktion medger överbyggnation av skolbyggnaden. Enligt

avtal mellan SISAB och Stockholm parkering AB utför den sistnämnda också arbeten kring gemensamma anläggningar exempelvis bergvärmeanläggning. Avtalet stipulerar att bergvärmeanläggning och källarutrymmen förvärvas av SISAB när SISAB tillträder tomträtten för skolan. Kostnadsreglering för produktion av byggnaderna sker tidigast efter att kommunfullmäktige fattat genomförandebeslut för skolbyggnaden. I ett läge där skolan överhuvudtaget inte byggs får Stockholm parkering AB stå för alla kostnader.

Förvaltningens sammantagna bedömning

Utiifrån förändringen i prognosunderlaget gör utbildningsförvaltningen bedömningen att antalet befintliga elevplatser inom Enskede-Årsta-Vantör är tillräckliga för att tillgodose behovet under perioden 2025–2034. Ytterligare en grundskola bör uppföras inom stadsdelsområdet någon gång mellan 2035–2045. Givet förutsättningarna inom stadsdelsområdets större exploateringsområden bör en ny grundskola i första hand uppföras på Årstafältet. Den generella nedgången i befolkningsprognosen för staden som helhet kan också få konsekvenser för hur elever i framtiden väljer att söka skolor då det kan möjliggöra för elever att söka skolor i närliggande stadsdelsområden. Den förväntade nedgången i elevantalet på Södermalm kan innebära nya sökmönster för elever från Enskede-Årsta-Vantör.

Utbildningsförvaltningen ser vidare ett behov av att säkerställa elevplatser i eller i anslutning till Slakthusområdet och vikten av att fortsatt möjliggöra för en eventuell framtida skoletablering. Tidsplanen för ett färdigställande av en eventuell ny grundskola inom Slakthusområdet är dock i dagsläget osäker och förvaltningen kan inte påvisa ett behov av ytterligare en grundskola innan prognosperiodens slut 2045.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter

Barnets bästa har beaktats i ärendet. Ärendet har stöd i artikel 3 och artikel 28 ur barnkonventionen. Elevschablonen ska så långt det är möjligt användas i skolverksamheten för att upprätthålla undervisning med god kvalitet. Förvaltningen behöver därför säkerställa att lokalkostnadens del av elevschablonen inte ökar i onödan.

Förvaltningen säkerställer skolkapaciteten i området utan investeringar i nya lokaler. Samtidigt är prognosen på längre sikt osäker varför en ny grundskola i Slakthusområdet kan behöva uppföras vid ett senare tillfälle.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden återtar inriktningsbeslut fattat 18 mars 2021 om nybyggnation av skola i Slakthusområdet.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen